

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

КАФЕДРА ОЛІМПІЙСЬКОГО, ПРОФЕСІЙНОГО ТА АДАПТИВНОГО
СПОРТУ

ПРОГРАМА

**додаткового вступного іспиту до аспірантури
за спеціальністю А7 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ
для вступників без базової освіти**

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

на засіданні кафедри ОПтаАС
протокол № 17 від 07.07.2025

Зав. каф Ю.А.Бріскін

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

РОЗДІЛ І

Програмно-нормативне забезпечення підготовки спортсменів до Олімпійських ігор. Програмно-нормативне забезпечення підготовки спортсменів до Олімпійських ігор

Законодавча база розвитку системи олімпійської підготовки в Україні. Стратегія формування сучасної системи олімпійської підготовки. Положення про центр олімпійської підготовки.

Науково-методичне забезпечення як складова системи забезпечення спортивної підготовки. Структура та зміст системи науково-методичного забезпечення підготовки національних олімпійських команд. Моделі науково-методичного забезпечення підготовки висококваліфікованих спортсменів (на прикладі Австралії та Великобританії). Поняття цільової комплексної програми підготовки національних команд в олімпійському та річному циклах.

Особливості підготовки національних збірних команд до Олімпійських ігор у світі та в Україні

Підходи до побудови олімпійської підготовки. Розвиток основ централізованої підготовки в олімпійському спорті. Розвиток зарубіжних центрів олімпійської спортивної підготовки і спортивної науки. Науково-методичне, апаратне і медичне забезпечення спортивної підготовки в зарубіжних країнах. Матеріально-технічне забезпечення збірних команд зарубіжних країн. Система змагань і відбір до збірних команд зарубіжних країн. Соціальна підтримка олімпійців в зарубіжних країнах. Досвід підготовки німецьких спортсменів до Олімпійських ігор. Олімпійська підготовка національної команди США. Розвиток олімпійської підготовки спортсменів у Китаї (КНР).

Проблеми вітчизняної системи олімпійської підготовки. Перспективи розвитку системи олімпійської підготовки в Україні. Фінансування олімпійського руху в Україні. Центри олімпійської підготовки в Україні. Науково-методичне забезпечення олімпійської підготовки в Україні

РОЗДІЛ ІІ

Організаційно-правові основи антидопінгового контролю у спорті

Основні терміни дисципліни та їх визначення, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Законодавча база антидопінгового контролю у спорті: міжнародні конвенції; документація ВАДА; нормативні документи України.

Поняття допінгу. Класифікація допінгових засобів і методів. Заборонений список. Критерії включення речовин і методів до забороненого списку. Дозволи на терапевтичне використання («ДТВ»). Наслідки вживання допінгу.

Боротьба МОК з використанням допінгу. Створення Всесвітнього антидопінгового агентства. Структура та напрями діяльності ВАДА. Історія створення Всесвітнього антидопінгового кодексу. Мета, сфера застосування та структура Всесвітнього антидопінгового кодексу.

Організаційна структура антидопінгового контролю в Україні. Організація роботи служб антидопінгового контролю в Україні. Відповідальність за порушення антидопінгових правил та законодавства про антидопінговий контроль в Україні.

Мета та різновиди тестувань. Етапи процедури допінг-контролю. Надання інформації про місцезнаходження. Повернення до участі у змаганнях спортсменів після завершення спортивної кар'єри. Дії спортсмена при хворобі. Санкції, що застосовуються до фізичних осіб, які порушили антидопінгові правила. Санкції, що застосовуються до команд у разі порушення антидопінгових правил. Акт про Антидопінгові права спортсменів.

Проблеми використання допінгу у сучасному спорті та перспективи їх вирішення

Історичні аспекти поширення допінгу у світі. Допінг-скандали у спорті вищих досягнень. Політика подвійних стандартів. Змагальні та тренувальні навантаження у сучасному спорті і боротьба із застосуванням допінгу. Гласність і конфіденційність. Боротьба із допінгом як бізнес. Взаємодія ВАДА, професійних міжнародних та національних федерацій. Вплив антидопінгової політики та практики на медичне забезпечення спортсменів. Антидопінгова діяльність, фармакологічна наука та фармацевтична промисловість.

Характеристика проблем, пов'язаних із вживанням різних видів допінгу у спорті. Приклади найгучніших допінг-скандалів у спорті протягом XX-XXI ст. Перспективи вирішення проблеми допінгу у сучасному спорті. Діяльність ВАДА та інших антидопінгових організацій щодо попередження порушень антидопінгових правил.

Література

1. Акт про Антидопінгові права спортсменів [Електронний ресурс]. Доступно з: <https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Akt-pro-Antydopingovi-prava-sportsmeniv.pdf>
2. Антидопінгові правила Національного антидопінгового центру. Київ; 2016.
3. Антидопінгові правила Національного антидопінгового центру. Київ; 2021.
4. Башкін І.М., Корж В.П., Курлішук І.М. Характеристика субстанцій, що входять до міжнародного стандарту ВАДА «Заборонений список». Київ; 2008.
5. Всесвітній антидопінговий кодекс. Київ; 2015.
6. Всесвітній антидопінговий кодекс. Київ; 2021.
7. Заборонений список 2018. Міжнародний стандарт. Всесвітнє антидопінгове агентство. Монреаль; 2018.
8. Заборонений список 2021. Міжнародний стандарт. Всесвітнє антидопінгове агентство. Монреаль; 2021. Доступно з: <https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/PL-2021-UA.pdf>
9. Закон України «Про антидопінговий контроль у спорті» [Електронний ресурс]. Доступно з: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-19#Text>
10. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс]. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 14, ст. 80. Доступно з: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
11. Концепція підготовки спортсменів України до Ігор XXXII Олімпіади 2020 року у м. Токіо (Японія). Київ; 2017.
12. Міністерство молоді та спорту України. Наказ від 15 серпня 2018 року N 3743 «Про методичні рекомендації щодо типової структури програм підготовки до Олімпійських ігор та форм звітів з їх виконання» [Електронний ресурс]. Доступно з: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
13. Коробейніков Г, Приступа Є, Коробейнікова Л, Бріскін Ю. Оцінювання психофізіологічних станів у спорті: монографія. Львів: ЛДУФК; 2013.
14. Положення про центр олімпійської підготовки [Електронний ресурс]. Від 7 вересня 2011 р. N 948. Доступно з: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/948-2011-%D0%BF>
15. Проект Закону України «Про антидопінгову діяльність у спорті» від 30.06.2021 [Електронний ресурс]. Доступно з: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI04379V.html
16. Стратегія формування сучасної системи олімпійської підготовки на період до 2020 року [Електронний ресурс]. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 р. N 592-р, зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 760 від 17.10.2013. Доступно з: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/760-2013-%D0%BF>
17. Шкреттій Ю.М. Управління тренувальними і змагальними навантаженнями спортсменів високого класу: монографія. Київ: Олімпійська література; 2005.
18. Barker-Ruchti N, editor. Athlete learning in elite sport: A cultural framework. London: Routledge; 2019.

19. Houlihan B, Zheng J. Small states and sport: The governance of sport in small states and territories. London: Routledge; 2020.
20. Maughan R.J., Burke L.M., editors. Sports nutrition: More than just calories - Triggers for adaptation. Basel: Karger Publishers; 2019.
21. Pitsiladis Y, Ferriani I, Geistlinger M, editors. Doping in sport: Global ethical issues. London: Routledge; 2020.
22. Reiche D, Sorek T, editors. Sport, politics and society in the Middle East. Oxford: Oxford University Press; 2019.
23. Russell G, Loland S. The Olympic Games: Ethical issues. London: Routledge; 2021.
24. Smolianov P, Smith J, Zakus DH. High performance sports systems: Comparing the Scandinavian, American, and Australian models. London: Routledge; 2022.
25. Stewart B, Smith ACT, Nicholson M. Sport management: Principles and applications. 5th ed. London: Routledge; 2018.
26. Waddington I, Smith A. An introduction to drugs in sport: Addicted to winning? 2nd ed. London: Routledge; 2019.
27. Wilson W, Derse E, editors. Doping in elite sport: The politics of drugs in the Olympic movement. Champaign: Human Kinetics; 2020.

Екзаменаційні вимоги

1. Законодавча база розвитку системи олімпійської підготовки в Україні.
2. Стратегія формування сучасної системи олімпійської підготовки.
3. Положення про центр олімпійської підготовки.
4. Науково-методичне забезпечення як складова системи забезпечення спортивної підготовки.
5. Структура та зміст системи науково-методичного забезпечення підготовки національних олімпійських команд.
6. Моделі науково-методичного забезпечення підготовки висококваліфікованих спортсменів на прикладі Австралії та Великобританії.
7. Функції спортивно-педагогічного забезпечення підготовки спортсменів.
8. Функції забезпечення підготовки спортсменів (медико-біологічного, психологічного, інформаційного, матеріально-технічного).
9. Поняття цільової комплексної програми підготовки національних команд в олімпійському та річному циклах.
10. Підходи до побудови олімпійської підготовки у світі.
11. Розвиток зарубіжних центрів олімпійської спортивної підготовки і спортивної науки в КНР.
12. Розвиток зарубіжних центрів олімпійської спортивної підготовки і спортивної науки в Канаді.
13. Розвиток зарубіжних центрів олімпійської спортивної підготовки і спортивної науки в США.
14. Науково-методичне, апаратне і медичне забезпечення спортивної підготовки спортсменів у провідних спортивних країнах світу.
15. Компоненти системи забезпечення підготовки спортсменів в олімпійських центрах (тренувальний, навчальний, науковий, матеріально-технічний, медичний і т.д.).
16. Матеріально-технічне забезпечення збірних команд зарубіжних країн.
17. Сучасні прилади для вимірювання фізіологічних параметрів, що використовуються для підготовки спортсменів зарубіжних країн.
18. Система змагань і відбір до збірних команд зарубіжних країн
19. Соціальна підтримка олімпійців на прикладі зарубіжних країн
20. Олімпійська підготовка національної команди США.
21. Розвиток олімпійської підготовки спортсменів у Китаї (КНР).
22. Проблеми вітчизняної системи олімпійської підготовки
23. Перспективи розвитку системи олімпійської підготовки в Україні
24. Фінансування олімпійського руху в Україні.

25. Центри олімпійської підготовки в Україні.
26. Законодавча база антидопінгового контролю у спорті: міжнародні конвенції, документація ВАДА, нормативні документи України.
27. Поняття допінгу. Класифікація допінгових засобів і методів.
28. Анаболічні стероїди та їх вплив на організм спортсмена.
29. Гормони та гормоноподібні речовини та їх вплив на організм спортсмена.
30. Діуретики та інші маскуючі речовини та їх вплив на організм спортсмена.
31. Стимулятори та їх вплив на організм спортсмена.
32. Наркотики та їх вплив на організм спортсмена.
33. Каннабіноїди та їх вплив на організм спортсмена.
34. Речовини зловживання.
35. Бета-блокатори та їх вплив на організм спортсмена.
36. Генний допінг та його вплив на організм спортсмена.
37. Міжнародні стандарти ВАДА.
38. Відповідальність за призначення лікарських засобів спортсменам.
39. Методи маскування заборонених препаратів та речовин.
40. Кров'яний допінг та його вплив на організм спортсмена.
41. Фармацевтичні, хімічні та фізичні маніпуляції.
42. Заборонений список, його структура та зміст.
43. Критерії включення речовин і методів до Забороненого списку.
44. Дозволи на терапевтичне використання («ДТВ»).
45. Наслідки вживання допінгу для організму спортсменів.
46. Боротьба МОК з використанням допінгу.
47. Створення Всесвітнього антидопінгового агентства.
48. Мета, сфера застосування та структура Всесвітнього антидопінгового кодексу.
49. Організаційна структура антидопінгового контролю в Україні.
50. Відповідальність за порушення антидопінгових правил та законодавства про антидопінговий контроль в Україні.
51. Етапи процедури допінг-контролю.
52. Санкції, що застосовуються до фізичних осіб, які порушили антидопінгові правила.
53. Дії спортсмена при хворобі.
54. Надання інформації про місцезнаходження.
55. Санкції, що застосовуються до команд у разі порушення антидопінгових правил.
56. Допінг-скандали у спорті вищих досягнень.
57. Акт про Антидопінгові права спортсменів.
58. Змагальні та тренувальні навантаження у сучасному спорті і боротьба із застосуванням допінгу.
59. Гласність і конфіденційність як одна з проблем у сучасному спорті.
60. Взаємодія ВАДА, професійних міжнародних та національних федерацій щодо запобігання вживання допінгу у спорті.
61. Вплив антидопінгової політики та практики на медичне забезпечення спортсменів.
62. Перспективи вирішення проблеми допінгу у сучасному спорті.
63. Мета та різновиди тестувань.
64. Допінг та смертність.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	0-69	У відповіді абітурієнт не продемонстрував знання основного програмного матеріалу; не орієнтується в питаннях програми; не знає основної літератури.
	70-99	У відповіді абітурієнт має суттєві недоліки в знаннях основного програмного матеріалу; недостатньо орієнтується в питаннях програми; допустив принципові помилки; допустив помилки при формуванні основних положень відповіді; частково засвоїв програмний матеріал.
II. Середній	100-135	У відповіді абітурієнт продемонстрував знання основного програмного матеріалу, але допустив окремі помилки при формуванні основних положень відповіді; не повністю засвоїв програмний матеріал.
III. Достатній	136-149	Абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; дещо неправильно побудував відповідь, допустив непослідовність у викладенні матеріалу, не підкреслив ключових моментів.
	150-163	Абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; правильно побудував відповідь, але допустив логічну непослідовність у викладенні матеріалу, або не підкреслив ключових моментів.
IV. Високий	164-179	У відповіді абітурієнт продемонстрував знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до аналізу узагальнення ключових положень та знання основної літератури, поверхневі знання у додатковій літературі.
	180-200	У відповіді абітурієнт продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до творчого аналізу узагальнення ключових положень та знання основної й додаткової літератури.